

WAAROM LIJDT DE MENSCHHEID *)

Dit boek raakt de zwaarste levensproblemen. En het tracht de oplossing te benaderen. Weatherhead, de bekende theoloog-psycholoog van Londen, heeft hier met grooten ernst, met diepe liefde de moeilijkste levensvragen onder de oogen gezien. Er staan ontroerend schoone bladzijden in en de auteur weet met pakkende vergelijkingen, met boeiende parabellen zijn meening te verduidelijken.

Toch moet dit boek met oordeel des onderscheids gelezen worden. Allereerst hierom, omdat de schrijver soms stellingen naar voren schuift, die hij alvast als conclusies laat zien van zijn denken, en die op 't eerste gezicht den indruk maken van onwaar te zijn; later, als we merken, welken begripsinhoud hij aan zijn termen toekent, valt het weer mee. Maar toch ook, omdat tusschen dat mooie, zeer aanvechtbare gedachten voorkomen.

Heel fijn is b.v. dit: „Het is zeker geen toeval, dat den Psalmist twee zinnen aaneenvoegde doet: „Hij geneest de gebrokenen van harte en Hij verbindt hen in hun smarten. Hij telt het getal der sterren. . . .” Omdat Hij het laatste kan doen, kan Hij ook het eerste doen. Het wonder der sterren moet Hem niet ver maken. De macht, die de sterren schiep, is de macht, die ons ten dienste staat.”

En dit: „Volgens mij is Zijn gedachte, dat geen muschje sterft zonder den wil des Hemelschen Vaders, één der teederste van het Nieuwe Testament. Zoó ontroerend is die gedachte, dat ik, toen ik eenige weken geleden een dood muschje zag op het gras van den grooten hof te Trinity College, Cambridge, een vreemden aandrang kreeg, het op te nemen en zorgzaam te begraven, in den naam van Hem, die met het diertje was, toen het viel.”

Op bladz. 32 is de schrijver mij te apodictisch, als hij het heeft over de beperktheid van het Goddelijk kunnen. Op bladz. 49 komt pas de nadere uitleg, die bladz. 32 aannemelijker doet zijn, al is de terminologie onjuist, al kan ze althans verwarrend in plaats van verhelderend werken.

„Maar wanneer wij zeggen, dat er dingen zijn, die God niet kan doen, moeten we hierbij steeds het geestelijk voorbehoud maken, dat God die dingen alleen niet doet, omdat ze in strijd zijn met Zijn volmaakte wijsheid en heiligheid en we zagen reeds, dat dit geen ontkenning Zijner almacht is.”

Interessant is zeker wat de auteur zegt over het dierenleven, over de pijn van het dier en den strijd in de dierenwereld, over de bacteriën-raadsels en natuurrampen.

Maar de auteur gaat hier en daar te ver. De Roodde Zee-ramp is volgens hem geen Godsoordeel, en hij motiveert dit met de gedachte, dat we de Quetta-aardbeving dan ook een Godsoordeel moeten noemen. Een zwak motief. Want het staat aan ons niet te bepalen, wat Godsoordeelen zijn voor bepaalde zonden. Ons komt het oordeelen niet toe. Maar de plagen in Egypte en ook de Roodde Zee-ramp behooren tot die oordeelen, omdat Gods Openbaring dit duidelijk zegt.

Op bladz. 46 lees ik, dat Jezus met een kleine zweep de ossen, niet de menschen, uit den tempel dreef. In Joh. 2 : 15 staat, dat Hij ze allen uit den tempel dreef, óók de schapen en de ossen.

De auteur gelooft aan het evolutieproces. Dit zou minder tegenspraak vragen, als Hij de schepping niet opvatte als op bladz. 52.

Dat een dier geen voorangst zou hebben bij het naderen van den dood, wordt betwist.

Ook is de Heilige Schrift positiever in zijn mededeelingen over het verband tusschen schuld en straf dan de auteur. Al is het juist, dat de mensch zich te onthouden heeft van een oordeel over dat verband in bepaalde gevallen, de voorbeelden liggen voor 't grijpen, dat het zeer duidelijk bestaat. Denk aan Achan, Gehazi, Achab, Elymas e.a.

Ook de uitdrukking: Laat plaats voor de opvatting, dat dingen buiten God om kunnen gebeuren, is, zooals ze daar staat, niet toelaatbaar.

Zeer juist is weer de gedachte, dat de zonde den mensch niet uitschakelt. Dat er vergeving is en wederopbouw. Maar de vraag, of Jezus in een persoonlijk duivel geloofde, een vraag, waarop de auteur niet verder wil ingaan, is weer misplaatst, en uit den Bijbel duidelijk te beantwoorden.

Op bladz. 197 zegt de auteur, dat er staat in Markus 1 : 34, dat Jezus velen genas, die door verscheidene ziekten kwalijk gesteld waren. Dit is juist, maar niet juist is de con-

*) Door Leslie D. Weatherhead. Uitgave Erven J. Bijleveld, Utrecht.

clusie, dat dit beteekent, dat Hij niet ieder genas, die zich tot Hem wendde. In Lukas 6 : 19 lees ik: En Hij genas ze allen. Nog krasser drukt de schrijver zich uit, als hij beweert: Ik voel niet minder eerbied voor Jezus, wanneer ik denk, dat er misschien gevallen waren, die Hij niet genezen kon. Alsof Jezus' macht beperkt was, en Hij zelfs den dood niet overwonnen heeft!

Ook is de dood in het laatste hoofdstuk me te weinig de bezoldiging der zonde.

De auteur is hier en daar eenzijdig. Bepaalde geloofswaarden accentueert hij ten koste van andere. God is liefde — zeer juist — maar deze waarheid heeft haar keerzijde, juist omdat ze absoluut is.

Ik moet ophouden — waardeer menige gedachte in dit boek, maar Schriftuurlijk lijkt het me op verschillende plaatsen allerminst.

A. L. v. Hulzen

MOODY LEEFT NOG

Dwight Lyman Moody werd 5 Februari 1837 te Northfield in Amerika geboren. Het ligt voor de hand, dat dit allereerste herdacht wordt. Immers niet alleen was Moody een man van buitengewoon formaat — hij behoort met Spurgeon tot de grootste evangelisten van de 19e eeuw — maar bovendien werkt de zegen, die zijn prediking aan miljoenen gebracht heeft, nog altijd na, zoowel door de mannen en vrouwen, die op het hooren van zijn woord met God in aanraking zijn gebracht en hun leven in Zijn dienst hebben gesteld, als door de scholen, die hij opgericht heeft. Terecht draagt een boek, dat onlangs in Amerika over Moody verschenen is, den titel „Moody still lives” (Moody leeft nog).

Het is dan ook een voortreffelijke gedachte geweest, de reeks „Fakkeldragers” dit jaar te doen openen met een levensbeschrijving van Moody. *) We bezitten in onze taal niet veel literatuur over Moody; een vertaling van een Engelsche biografie, wat tijdschriftenartikelen, een enkel artikel in een verzamelwerk, dat is alles.

Moelijk had de honderdste geboortedag van den grooten evangelist beter herdacht kunnen worden dan door deze in alle opzichten verzorgde uitgave. De schrijver weet ons van het begin tot het eind te boeien, en het leven van Moody is waard nog door duizenden herdacht te worden. Niet uit een behoefte aan heldenvereering, waar Moody allerminst mee gediend zou zijn, maar om er uit te leeren wat God doen kan met iemand, die slechts een gebrekkige opleiding had genoten, maar zijn leven volkomen in dienst van zijn Heiland stelde.

En wat een werkkraft! Op zijn laatste groote tournee door Schotland bezocht Moody in 99 dagen niet minder dan 90 plaatsen, waar hij 3 of 4 maal per dag sprak; hij was toen bijna 55 jaar! En nog weer 2 jaar later organiseerde hij tijdens de wereldtentoonstelling te Chicago een reusachtige evangelisatiecampagne, waarbij gebruik gemaakt werd van de grootste schouwburgen en zalen van de stad; het is voorgekomen, dat meer dan 125 samenkomsten op één Zondag gehouden werden. En dat alles organiseerde Moody zelf! Hij teerde op in brandende liefde voor de zielen van medezondaren.

Het is te wenschen, dat dit boek in veler handen komt. Zij zullen er een zegen door ontvangen.

M. C. T. van Lennep

*) D. L. Moody, de groote Amerikaanse prediker, door Dr Ir H. G. van Beusekom. Uitgave Voorhoeve, den Haag.

De drie Jamboreepostzegels, die zonder toeslag tot 1 September a.s. verkrijgbaar zijn. Als motieven zijn door den kunstschilder Pijke Koch gebruikt: het lelie-embleem, een vlaggenbeeld en den Grieksch god Hermes, den wegvinder naar onbekende oorden.